מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את המספר הגיבור ואת שני מישורי הזמן בסיפור
- לזהות רמזים מטרימים, ניגודים, דימויים וסמלים
- להבין איך האמצעים הספרותיים בונים את ההפתעה והרגש

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנת האמצעים הספרותיים

1. ב – הנער שהתבגר ומביט לאחור
2. ב – הגילוי המפתיע שמשנה את הבנת הסיפור

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – המספר הוא גיבור הסיפור ורואה הכל מנקודת מבטו שלו
2. נכון – יש זמן שבו קרו הדברים וזמן שבו המבוגר מספר עליהם
3. נכון – כך מתאר המספר את הזיכרון מהצחוק המשותף

חלק ג' – התאימו מושג לדוגמה

1 – ד (כינוי שמבטא הערצה כלפי החבר)
2 – ג (סמל שמחבר בין החבר לאמו)
3 – א (ניגוד בין עולם הנער לעולם המשרתת)
4 – ב (דימוי לצחוק טהור בזיכרון)

חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

1. דמות
2. סיפר
3. פואנטה

חלק ה' – סדרו לפי סדר ההתרחשות בסיפור

1. המספר מתאר את ההערצה שלו לחבר ומכנה אותו 'רב-מלאך'
2. מופיעים רמזים מטרימים כמו הצמה הזהובה והבית שאיש לא ראה
3. מתרחש המפנה - מתגלה שהמשרתת היא אמו של החבר
4. הסיפור מסתיים בסיום פתוח, בלי לדעת מה עלה בגורל החבר

חלק ו' – הבעה וכתיבה

1. הדימוי מראה שמאחורי היופי וההערצה מסתתרים כאב וקושי, מה שמוסיף עצב והבנה עמוקה יותר לדמות החבר

כרטיס יציאה – מה לחפש

- המספר הוא דמות בסיפור שרואה הכל מנקודת מבטו, לכן התמונה חלקית
- דוגמאות: הצמה הזהובה (רמז), גילוי שהמשרתת היא האם (מפנה)
- הזהב בשיער - מרמז על הקשר המשפחתי הסמוי בין הדמויות

טיפים להפעלה:

- אפשר לקרוא קטעים נבחרים מהסיפור לפני התרגול כדי לרענן את הזיכרון
- מומלץ לבצע קריאה שנייה בכיתה ולבקש מהתלמידים לאתר רמזים מטרימים בעצמם
- ניתן לדלג על הפריטים המסומנים לגרסה מותאמת לתלמידים מתקשים

דף תרגול: אמצעים ספרותיים בסיפור החבר

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

בסיפור 'החבר' מאת אלזה מורנטה הסופרת משתמשת באמצעים ספרותיים רבים כדי להכין את הקורא למפנה ולהעצים את הרגש. בדף זה נתרגל זיהוי של אמצעים אלה.

בנק מילים: דמות | פואנטה | סיפר

1 חלק א' – הבנת האמצעים הספרותיים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי מספר את הסיפור 'החבר'?

(א) מורה בבית הספר (ב) הנער שהתבגר ומביט לאחור (ג) המשרתת

2. מהי 'פואנטה'?

(א) תיאור טבע בסיפור (ב) הגילוי המפתיע שמשנה את הבנת הסיפור

(ג) שם הדמות הראשית

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המספר בסיפור הוא דמות חיצונית שרואה הכל מבחוץ.	☐	☐
2	בסיפור יש שני מישורי זמן - זמן ההתרחשות וזמן הסיפור.	☐	☐
3	הדימוי 'כמו מים שנשארו צלולים' מתאר צחוק טהור בזיכרון.	☐	☐

3 חלק ג' – התאימו מושג לדוגמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. רב־מלאך	___	**א.** ניגוד בין עולם הנער לעולם המשרתת
2. שיער וצמה בזהב	___	**ב.** דימוי לצחוק טהור בזיכרון
3. עושר מול עוני	___	**ג.** סמל שמחבר בין החבר לאמו
4. כמו מים שנשארו צלולים	___	**ד.** כינוי שמבטא הערצה כלפי החבר

4 חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. המספר בסיפור הוא גם _____ בעלילה, ולכן התמונה שהוא מציג סובייקטיבית.

2. זמן ה_____ הוא הזמן שבו המספר הבוגר מביט לאחור ומתחרט.

3. הגילוי שהמשרתת היא אמו של החבר נקרא _____ .

5 חלק ה' – סדרו לפי סדר ההתרחשות בסיפור

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	מופיעים רמזים מטרימים כמו הצמה הזהובה והבית שאיש לא ראה
☐	מתרחש המפנה - מתגלה שהמשרתת היא אמו של החבר
☐	הסיפור מסתיים בסיום פתוח, בלי לדעת מה עלה בגורל החבר
☐	המספר מתאר את ההערצה שלו לחבר ומכנה אותו 'רב-מלאך'

6 חלק ו' – הבעה וכתיבה

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם איך הדימוי 'חיוך של ילד מוכה' מוסיף רגש לתיאור החבר

כרטיס יציאה

מהו מספר גיבור ומה המשמעות של נקודת מבט סובייקטיבית?

תנו דוגמה אחת לרמז מטרים ולמפנה בסיפור

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀